

Ilijana Gavran-Radojević, bibliotekar

Mirela Rehić, bibliotekar

Univerzitet u Tuzli

ilijana.g.radojevic@untz.ba

mirela.rehic@untz.ba

СТРУЧНИ РАД

УДК:027.7:021.1:004

<https://doi.org/10.63356/baz.2026.009>

UNIVERZITETSKE BIBLIOTEKE NA RAZMEĐU TRADICIJE I DIGITALIZACIJE

Sažetak: U ovom radu donosi se pregled istraživanja sprovedenog putem online anketnog listića među studentima Filozofskog fakulteta i Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Tuzli. Iako ova dva fakulteta po svojoj strukturi i oblasti djelovanja nisu direktno povezana, fokus istraživanja na bibliotečke resurse omogućio je prikupljanje zanimljivih i relevantnih informacija od ispitanika. Studenti su odgovorili na osam pitanja iz bibliotečke oblasti koja govori o poziciji univerzitetske biblioteke u akademskoj zajednici. Kako visoko obrazovanje prolazi kroz brze tehnološke, političke i društvene promjene, univerzitetska biblioteka ostaje temelj svake institucije, podržavajući učenje, istraživanje i društveni angažman. U radu su navedeni podaci ispitanika koji govore o čitalačkoj kulturi u doba digitalizacije i o tome koliko je potrebno univerzitetske biblioteke prilagoditi digitalnoj dominaciji 21. stoljeća.

Istraživanje je provedeno kvantitativnom metodom na uzorku od 126 studenata, a rezultati ukazuju na istovremenu potrebu za digitalizacijom i očuvanjem tradicionalnih bibliotečkih resursa. Primarni cilj je pokazati koliko moderne tehnologije mogu uticati na razvoj bibliotekarstva i koliko su današnji studenti spremni da koriste tradicionalnu pisanu riječ u vidu stampane knjige.

Ključne riječi: univerzitetska biblioteka, digitalizacija, čitalačka kultura, studenti, anketa, akademska zajednica, pisana riječ, stub znanja

UNIVERZITETSKE BIBLIOTEKA
KAO SRCE AKADEMSKE ZAJEDNICE

U naučnoj i stručnoj literaturi, metafora o biblioteci kao “srcu” institucije, najčešće se pripisuje dugogodišnjem predsjedniku Harvarda, Čarlsu Williamu Eliotu (Charles William Eliot). On je još u 19. vijeku postavio temelje modernog akademskog bibliotekarstva. Biblioteke imaju poseban značaj u očuvanju znanja i intelektualnom razvoju studenata i nastavnog osoblja. Mišel Fuko (Michael Foucault) objašnjava da su moć i znanje međusobno povezani. Moć stvara znanje, a znanje stvara moć i jača poziciju lidera. Ovaj koncept se ne odnosi samo na velike političke strukture, već i na institucije poput univerzitetskih biblioteka.

”Biblioteke moraju da obezbijede pristup obimnim repozitorijumima podataka i informacija, pruže podršku studentima u razvoju akademskih vještina, pomognu istraživačima u pretraživanju arhiva i obezbijede podsticajne prostore za raznovrsne zajednice.”¹

Međutim, razvojem novih tehnologija koje su sve više prisutne u našem svakodnevnom životu kako u profesionalnom tako i u privatnom, biblioteke se suočavaju sa brojnim izazovima koje nam donosi “moderno doba”. Posebno uzimajući u obzir činjenicu da su studenti u velikoj mjeri usmjereni na korištenje novih tehnologija, izazovno je očuvati tradicionalne načine korištenja bibliotečkih resursa, dok, s druge strane, štampana knjiga i dalje ostaje temelj obrazovnog procesa. ”Informacijska pismenost se kao pojam, a zatim i kao koncept prvi put spominje kod Zurkowskoga. On navodi kako pojedinac jednostavno mora biti informacijski pismen ukoliko želi uspješno prebroditi eksploziju informacija koja se dogodila oko polovice 20. stoljeća, zbog tehnološkog napretka koji je sa sobom donio pojavu različitih izvora informacija.”² Na osnovu navedenog, predmet ovog naučnog rada imao je za cilj ispitati mišljenje studenata Univerziteta u Tuzli, koje je sprovedeno na dva fakulteta na kojima su autorice rada zaposlene. Univerzitet u Tuzli nema jednu centralnu bibliotečku zgradu, svaki fakultet posjeduje vlastitu biblioteku prilagođenu specifičnim studijskim oblastima. Zbog toga je istraživanje bazirano samo na dva fakulteta:

¹ ”Times Higher Education (THE)”: Redefining the university library for 2025 and beyond, 3 jul, 2025, <https://www.timeshighereducation.com/campus/redefining-university-library-2025-and-beyond>

² Senada Dizdar, Mirko Musa, “ Istraživanje infomacijske i informatičke pismenosti učenika i studenata u Mostaru: studija slučaja” Zbornik radova *Javno zagovaranje u svrhu boljeg pozicioniranja biblioteka, arhiva i muzeja u zajednici*, Sarajevo-Bugojno, 26-27. oktobar 2018., str. 35-56.

Filozofski fakultet sa većim prostorom, većim fondom i većim brojem upisanih studenata (617) i Tehnološki fakultet koji ima manju prostoriju i manji broj upisanih studenata (125). Istražene su sličnosti i razlike među mišljenjima studenata koji izučavaju različite studijske programe i oblasti, ali bez obzira na tu vrstu različitosti postoji jasan stav o tome da biblioteke trebaju prilagoditi svoje servise mlađim generacijama. Digitalizacija nije samo promijenila stav o knjizi kao pisanoj riječi nego je promijenila i način na koji se pristupa informacijama, tako da je prvi korak prema digitalizaciji bio pristupanje COBISS³ sistemu koji je mnogo olakšao rad bibliotekarima i korisnicima biblioteke. Istraživanje je pokazalo da je ta vrsta digitalizacije nedovoljna. Zbog raznovrsnosti fonda kojima raspolažu navedene biblioteke: enciklopedije, rječnici, naučni radovi, rijetka građa, kartografske zbirke nije moguće u potpunosti izvršiti digitalizaciju biblioteka. Zbog toga se ove vrste biblioteka razlikuju od ostalih gdje je zbog potreba korisnika potrebna digitalizacija, ali zbog specifične građe nije moguće izvršiti kompletnu digitalizaciju.

„Mnogi akademski bibliotekari su danas zapravo digitalni kustosi”: Sa pojavom interneta, digitalizacije i vještačke inteligencije, svrha biblioteka u podršci uspjehu svojih korisnika ostaje nepromijenjena⁴. To bi značilo da uprkos svim novim tehnologijama i dalje se oslanjamo na temeljni osnov bibliotekarstva. “Osnovni zadatak bibliotekara jeste pružiti informacije svojim korisnicima neovisno o svrsi za koju su im one potrebne, bilo da je riječ o obrazovanju, kulturnoj i ličnoj nadogradnji pojedinca, ekonomskoj djelatnosti ili drugoj profesionalnoj potrebi.”⁵ Da bi akademski bibliotekar ili bibliotekar visokoškolske ustanove bio pružalac informacija u pravom smislu te riječi, mora se suočavati sa svakodnevnim izazovima, bili oni tradicionalni ili digitalni. Posljednjih godina se dosta promijenio način funkcionisanja Univerzitetske biblioteke Univerziteta u Tuzli, uloženo je dosta u informatičke kapacitete s ciljem olakšanja obrazovanja studenata. Povezivanje na WiFi mrežu ubrzalo je pristup elektronskim bazama, bibliotečki katalogi su postali dostupni online. “Visokoškolske biblioteke su servisi akademskih institucija čiju najbrojniju, a time i najvažniju

³ COBISS predstavlja organizacijski model povezivanja biblioteka u nacionalni bibliotečko-informacijski sistem sa uzajamnom katalogizacijom, uzajamnom bibliografsko-kataloškom bazom podataka COBIB i lokalnim bazama podataka biblioteka učesnica, bazom podataka o bibliotekama COLIB, normativnom bazom CONOR i brojnim drugim funkcijama

⁴ Times Higher Education (THE): Redefining the university library for 2025 and beyond, July 3, 2025 <https://www.timeshighereducation.com/campus/defining-university-library-2025-and-beyond>

⁵ IFLA-in Etički kodeks za knjižničare i druge informacijske djelatnike, str. 2. <http://www.ifla.org/files/assets/faiife/codesofethics/croatiancodeofethicsfull.pdf>

populaciju čine studenti, koji su budući akademski djelatnici društvene zajednice.”⁶

Reforma visokog obrazovanja, bolonjska reforma, donijela je mnogo-brojne izazove. “Studenti frekventnije koriste usluge i resurse biblioteka”⁷ jer nastavni proces od njih zahtijeva da više istražuju za svoje seminarske i druge tipove radova koji su im potrebni za uspješno polaganje predmetnih ispita. Zbog informacija koje su danas dostupne u mnogim oblicima postavlja se pitanje njihovih tačnih navoda, jer sve što je objavljeno na internetskim mrežama ne znači nužno ni da je istinito. Slobodno se može reći da ova vrsta “sumnje u istinitost ili autentičnost podataka” podstiče studente da više koriste bibliotečki fond i knjige u štampanom obliku. S ovim se samo želi prikazati značaj Univerzitetske biblioteke, ali i svega onoga sa čime se suočava bibliotekar u ovoj ustanovi kako bi se na jasan način dokazalo da biblioteke zaista jesu srce akademske zajednice. Posebno je važna činjenica da je procesom akreditacije Univerziteta, kojom se ujedno osigurava i unapređuje kvaliteta obrazovanja, biblioteka jedan od faktora bez koje se ne može. Biblioteka je u proces osiguranja i unapređenja kvaliteta u oblasti visokog obrazovanja uključena putem kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova koji se odnose na kvalitet resursa i podršku studentima. Također, kroz posebne indikatore kvaliteta Sistema preventivnih i korektivnih mjera prati se stalno unapređenje kvaliteta usluga. Uloga biblioteka postaje sve značajnija u procesu pohranjivanja i prijenosa znanja u svim oblicima što predstavlja ključ uspjeha bez obzira govori li se o tradicionalnim ili digitalnim bibliotekama.

Funkcije biblioteke uključuju:

- a) obrazovnu funkciju,
- b) informacionu funkciju,
- c) istraživačku funkciju,
- d) rekreativnu funkciju,
- e) publikacijsku funkciju,
- f) depozitnu funkciju,
- g) interpretativnu funkciju.

⁶ Biserka Sabljaković, Narcisa Rastoder, “Uloga visokoškolskih biblioteka u društvu znanja” Zbornik radova *Evropske smjernice za saradnju biblioteka, arhiva i muzeja*, Sarajevo-Tuzla, 5.-6. oktobar 2012., str. 95.

⁷ Rašidović, B. E.; Rožajac-Zulčić, M. “Bolonjska reforma – rad s korisnicima – iskustva i preporuke” Zbornik radova: *2. savjetovanje: Reforma visokog obrazovanja – primjena bolonjskih principa na Univerzitetu u Sarajevu*, Sarajevo 11. i 12. april 2008, str. 291–297

Kvalifikacije bibliotekara značajno utiču na razvoj univerzitetske biblioteke. “Misija visokoškolskih biblioteka se mijenjala kroz historiju. Na početku djelovanja akcenat je bio na posjedovanju i što većoj nabavi građe, dok je danas fokus na omogućavanju

pristupa informacijama i što bržoj dostavi informacija.”⁸ U svakom slučaju, današnje univerzitetske biblioteke se svakako moraju potruditi da ispune svoju primarnu zadaću i svojim korisnicima omoguće pristup informacijama kroz razne oblike, bilo da su tradicionalne ili digitalne kako bi se postigao krajnji cilj, a to je sticanje novih znanja.

PROBLEM I PREDMET ISTRAŽIVANJA

Osnovno problemsko pitanje od kojeg rad polazi glasi: u kojoj mjeri studenti Filozofskog i Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Tuzli koriste bibliotečke resurse?

Neophodno je utvrditi u kojoj mjeri studenti navedenih fakulteta koriste resurse biblioteke, te u kojoj mjeri ti resursi odgovaraju njihovim potrebama. S obzirom na sve značajniju ulogu digitalizacije potrebno je ustanoviti koliko su biblioteke navedenih fakulteta osposobljene i opremljene da odgovore potrebama studenata.

HIPOTEZA

Cilj rada je ispitati način korištenja bibliotečkih resursa i stavove studenata o digitalnoj transformaciji univerzitetskih biblioteka. U skladu s tim, postavljena je generalna hipoteza, uz tri razrađujuće hipoteze:

GENERALNA HIPOTEZA: studenti nedovoljno koriste bibliotečke resurse

RH1: studenti koriste kombinaciju štampanih i elektronskih izvora.

RH2: studenti smatraju da je potrebna digitalna transformacija bibliotečkih usluga.

RH3: učestalost korištenja biblioteke je relativno niska.

RH4: postoje razlike u stavovima studenata u odnosu na studijski profil.

---

⁸ Katica, Irma, *Završni magistarski rad: Korisnička percepcija biblioteke i bibliotečkih usluga kao osnova razvoja strategija bibliotečkog menadžmenta: Perspektiva visokoškolskih biblioteka, 2020, str. 38*

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

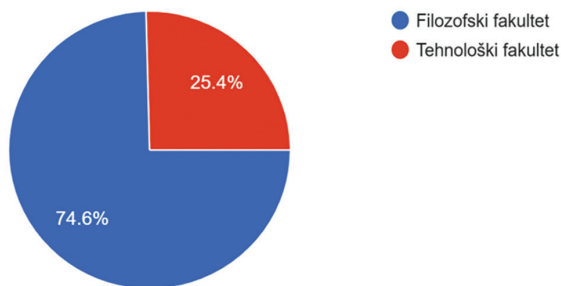
Istraživanje je provedeno kvantitativnom metodom putem online ankete. Anketa je distribuirana putem facebook stranica fakulteta i digitalne platforme eUniversity. Ukupan broj ispitanika iznosio je 126. Uzorak je prigodan (ne-reprezentativan), jer su ispitanici dobrovoljno učestvovali u istraživanju. Od ukupnog broja ispitanika, 74,6% je sa Filozofskog fakulteta, a 25,4% sa Tehnološkog fakulteta. Ova razlika djelimično odgovara ukupnom broju studenata na navedenim fakultetima (617 naspram 125), ali i različitom nivou odaziva na anketu. Izbor ova dva fakulteta izvršen je s ciljem obuhvatanja studenata iz različitih naučnih oblasti (društvenih i tehničkih), kako bi se omogućilo poređenje stavova.

Anketni upitnik je konstruisan na osnovu relevantne literature iz oblasti bibliotekarstva i informacijske pismenosti. Pitanja su koncipirana tako da obuhvate ključne aspekte korištenja bibliotečkih resursa, uključujući učestalost posjeta biblioteci, preferencije u korištenju literature (štampane i elektronske), percepciju bibliotečkih usluga, kao i stavove o digitalnoj transformaciji biblioteka. Podaci su obrađeni metodom deskriptivne statistike (procenti i frekvencije). Zbog veličine uzorka nisu primijenjene složenije statističke metode, što predstavlja ograničenje istraživanja.

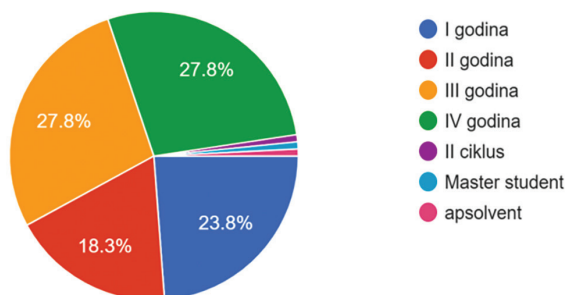
Kompletan anketni upitnik dat je u prilogu na kraju rada.

REZULTATI ANKETE NAMIJENJENE STUDENTIMA

Za potrebe pisanja rada izrađena je online anketa pod nazivom “Anketiranje studenata o korištenju resursa Univerzitetske biblioteke”. Od ukupnog broja studenata (742 na oba fakulteta), u anketi je sudjelovalo 126 studenata, od toga 25,4% sa Tehnološkog fakulteta i 74,6% sa Filozofskog fakulteta (grafikon br. 1.). Anketa je objavljena na Facebook stranicama ova dva fakulteta i na Digitalnoj platformi za studente eUniversity. Učešće je bilo na dobrovoljnoj bazi, a analiza istraživanja obuhvatila je period od 15 dana. Od 126 anketiranih studenata najveći i jednak broj pripada studentima IV i III godine po 27,8%, II godini 18,3% ispitanika, I godini 23,8%, dok studentima II ciklusa pripada 2,3% (grafikon 2.). U anketi je postavljeno ukupno osam pitanja gdje se kroz odgovore nastojalo doći do tačnih i provjerenih informacija o perspektivama studenata o korištenju bibliotečkih resursa, kao i o činjenicama koje govore o digitalnim potrebama i transformacijama biblioteke.

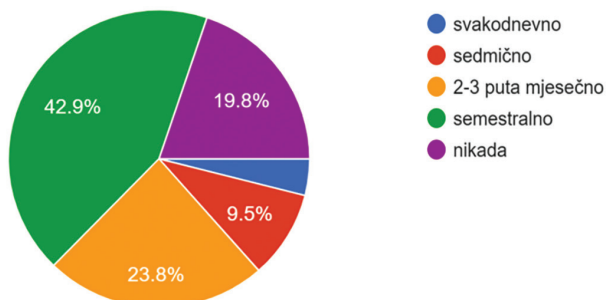

Grafikon 1. Ispitanici prema fakultetu na kojem studiraju

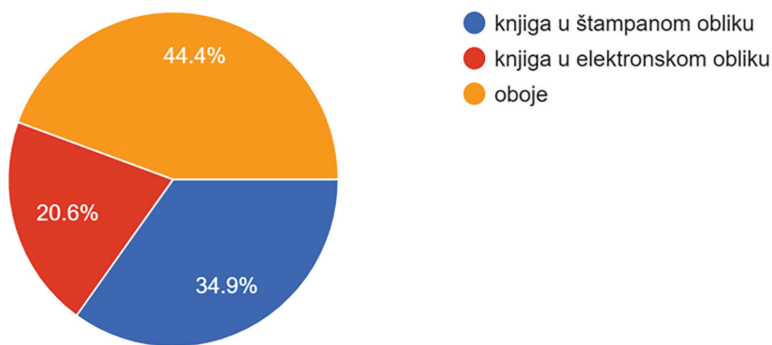
Grafikon 2. Godina studiranja ispitanika

Anketa pokazuje da u najvećoj mjeri (42,9%) studenti posjećuju biblioteku jednom semestralno. Sedmične ili posjete od nekoliko puta mjesečno obavlja trećina studenata (33,3%). Broj studenata koji nikada ne posjećuju biblioteku je značajno veći od broja onih koji je posjećuju svakodnevno. Zapravo, petina svih ispitanih studenata nikada ne koristi bibliotečke resurse, što ukazuje na potencijalno ozbiljan problem. Ovaj rezultat ukazuje na potrebu za jačanjem promocije bibliotečkih usluga i većim uključivanjem studenata u rad biblioteke.

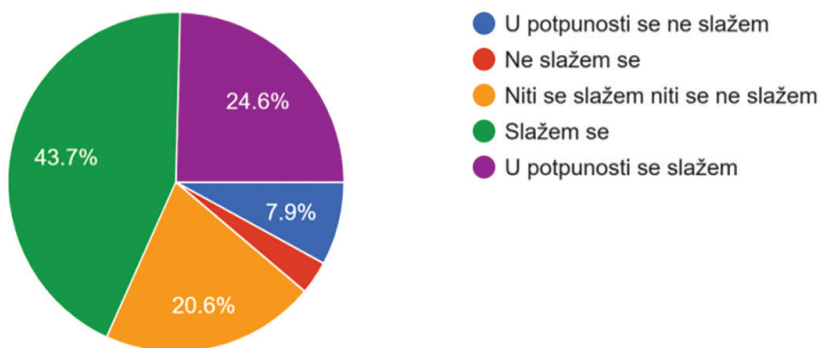
Grafikon 3. Posjećenost biblioteci

Grafikon broj 4. prikazuje korištenje literature, gdje je najveći broj ispitanih odgovorio da koriste knjigu i u štampanom i u elektronskom obliku (44,4%). S druge strane, 34,9% ispitanika koristi knjige samo u štampanom, dok 26,6% samo u elektronskom formatu.

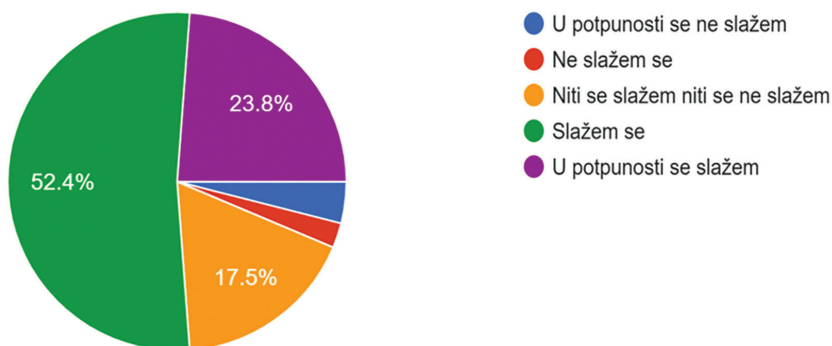
Grafikon 4. Prikaz korištenja literature

Istraživanjem se nastojalo utvrditi stavove studenata u pogledu prilagođavanja bibliotečkih usluga potrebama mladih generacija, a anketa je u tom smislu pokazala da je velika većina studenata potpuno ili djelomično saglasna s tim (68,3%). Petina ispitanika nema posebno određen stav o tome, dok 11,1% njih smatra da se usluge biblioteke ne trebaju prilagođavati mlađim generacijama.

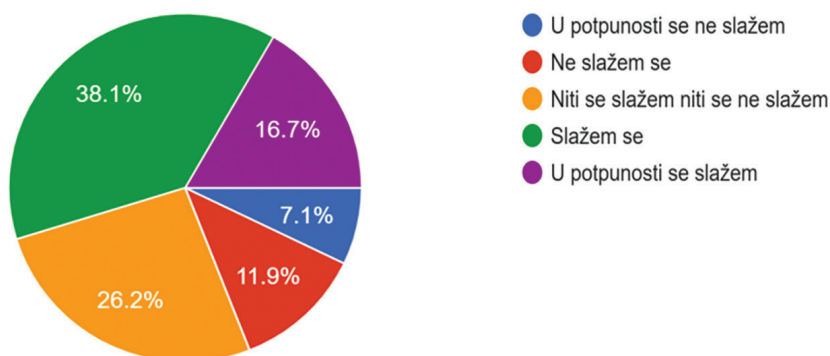
Grafikon 5. Prilagođavanje biblioteka

Analiza ankete je pokazala da studenti velikom većinom (76,2%) vide biblioteku kao ugodan ambijent za samostalan rad, dok je suprotnog mišljenja njih 6,3%. Ostali ispitanici nisu iskazali posebno određen stav po tom pitanju.

Grafikon 6. Ugodan ambijent za samostalan rad

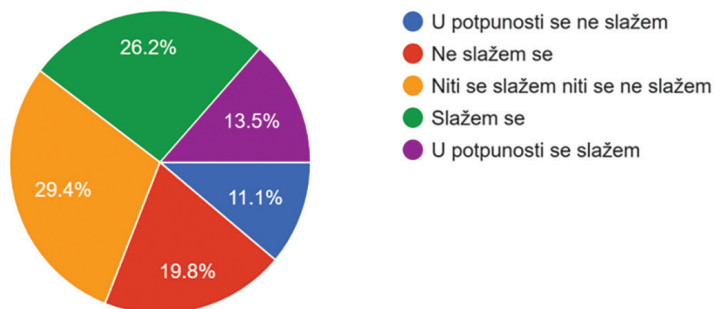
Naša analiza je obuhvatila i mišljenja studenata o ulozi nastavnog osoblja u vezi s ulogom biblioteke. Odgovori otkrivaju različita mišljenja studenata, koja mogu poslužiti kao inicijativa za angažovanijim učešćem nastavnog osoblja. Naime, iako većina studenata (54,8%) u cijelosti ili djelomično smatra da nastavno osoblje upućuje studente na korištenje bibliotečkih resursa, značajan je udio onih koji su suprotnog mišljenja. Naime, skoro petina ispitanika (19%) je mišljenja da nastavno osoblje ne učestvuje dovoljno u poticanju studenata da koriste biblioteku, a indiferentan stav pokazalo je više od četvrtine ispitanika (26,2%). S obzirom na to da značaj komunikacije student → biblioteka → student, nastavno osoblje, igra veoma važnu ulogu, ipak bi se morao pojačati angažman nastavnog osoblja na tom planu.

Grafikon 7. Nastavno osoblje i biblioteka

U konačnici, istraživanje je obuhvatilo i mišljenja studenata o potrebi za digitalnom transformacijom biblioteke, a anketa je pokazala zanimljive i prilič-

no ujednačene rezultate. Naime, 39,7% ispitanih smatra da je potrebna potpuna digitalizacija, a 30,9% je suprotnog mišljenja, dok 29,4% njih nije iskazalo određen stav. Zapravo, nijedno pitanje u anketi nije dalo ovako približne rezultate kao pitanje o potrebi digitalizacije. Pretpostavka je da su ovakvi rezultati posljedica generalno drugačijih stavova studenata u pogledu literature, gdje jedni preferiraju „knjigu pod rukom“, a drugi radije čitaju s digitalnih uređaja poput računara, tableta ili mobitela.

Grafikon 8. Digitalna transformacija

Kao što se može i vidjeti iz grafikona, najveći broj anketiranih studenata je odgovorio “niti se slažem niti se ne slažem” 29,4%, a najmanje odgovora 11,1% je reklo “u potpunosti se ne slažem”. 19,8% njih se ne slaže, a 13,5% se u potpunosti slaže da je potrebna digitalna transformacija.

OGRANIČENJA ISTRAŽIVANJA

Ograničenja istraživanja ogledaju se u nereprezentativnom uzorku, neujednačenoj zastupljenosti ispitanika po fakultetima, izostanku pilotiranja upitnika i ograničenoj statističkoj obradi podataka. Uzorak istraživanja od dva fakulteta uslovljen je organizacijskim i institucionalnim specifičnostima Univerziteta u Tuzli. Naime, svaka fakultetska biblioteka funkcioniše posebno na organizacionim jedinicama, sa vlastitim kadrom i administrativnim strukturama, što otežava provođenje istraživanja na nivou cijelog univerziteta bez prethodne institucionalne koordinacije i odobrenja menadžmenta drugih fakulteta. Odabir fakulteta dodatno je motivisan činjenicom da su autorice rada zaposlene kao bibliotekari na tim fakultetima, što je omogućilo lakši pristup ispitanicima i efikasniju realizaciju istraživanja. Buduća istraživanja trebala bi obuhvatiti veći i reprezentativniji uzorak, kao i primjenu složenijih statističkih metoda.

ZAKLJUČAK

Ovaj rad je koncipiran na istraživačkom dijelu koji u potpunosti obuhvata i bazira se samo na odgovorima ispitanika. Analizirajući odgovore i ispitujući činjenice došli smo do zaključka da su Univerzitetske biblioteke definitivno na razmeđu tradicije i digitalizacije, kao što se posebno može uočiti iz analize odgovora na posljednje anketno pitanje.

Rezultati istraživanja pokazuju da značajan broj studenata i dalje preferira štampane izvore, što ukazuje na potrebu očuvanja tradicionalnih bibliotečkih fondova uz istovremeni razvoj digitalnih usluga. Tako imamo npr. **grafikon br. 4** čiji rezultati govore da je još uvijek atraktivna knjiga u štampanom obliku, dok **grafikon br. 8** pokazuje da su ispitanici odgovorili da je potrebna digitalna transformacija biblioteka. Također, **grafikon br. 5** upućuje na isto. Korisnička percepcija o uslugama univerzitetske biblioteke ide u korak sa promjenama globalnog društva, mijenja se i zahtijeva praćenje takvih tendencija. “Uspon umreženog društva”⁹ navodi nas na zaključak da su potrebne promjene u načinu poslovanja kada su u pitanju univerzitetske biblioteke. Sve promjene bi trebalo izvršiti na odgovarajući način kako se ne bi narušio nastavni proces i kako ne bi napustili tradicionalne funkcije biblioteke koje još uvijek imaju smisla i koje studenti rado koriste.

Na osnovu rezultata istraživanja možemo konstatovati da je generalna hipoteza koja glasi: “studenti nedovoljno koriste bibliotečke resurse” potvrđena **grafikonom br. 3**

Rezultati su pokazali da petina svih ispitanih studenata nikada ne koristi bibliotečke resurse, što ukazuje na potencijalno ozbiljan problem. Ovaj rezultat ukazuje na potrebu za jačanjem promocije bibliotečkih usluga i većim uključivanjem studenata u rad biblioteke što se može realizirati kroz digitalnu transformaciju biblioteke kako bi se postigao bolji učinak posjećenosti.

Kroz ovaj rad analizirani su brojni izazovi s kojima se danas susreću bibliotekari u univerzitetskim bibliotekama, posebno u kontekstu bibliotekarstva 21. vijeka, koje se nalazi između kulturnog dijaloga i digitalne dominacije. Čitalačka kultura je temelj obrazovanja neovisno o vrsti i načinu studiranja koje se danas koriste: online, učenje na daljinu (distance learning) i tradicionalni način izvođenja nastavnog procesa. Bibliotekari su ključni akteri u uspostavljanju jake i čvrste veze između nastavnog procesa i krajnjeg korisnika tj. studenata, iako su pod uticajem mnogih digitalnih faktora bez kojih je danas teško zamisliti svakodnevni život.

---

⁹ Enes Kujundžić, Putokaz, časopis za razvoj, obrazovanje, nauku i kulturu, Sarajevo, 2009.g., broj 2, str. 5.

Упркос савременим изазовима, универзитетске библиотеке задржавају своју улогу срца академске заједнице те захтијевају континуирана и значајна улагања ресурса како би на адекватан начин задовољиле растуће и промјенјиве потребе корисника. У том контексту, њихово прилагођавање савременим технолошким и друштвеним токовима остаје кључни предуслов за унапређење научноистраживачког рада, jaчање квалитета високог образовања, уз истовремено осигурање високог нивоа доступности, релевантности и квалитета услуга за кориснике библиотека. На тај начин се додатно учвршћује њихова улога као динамичних средишта знанја, иновација и академске изврсности.

PRILOG: ANKETNI UPITNIK

ANKETIRANJE STUDENATA O KORIŠTENJU RESURSA UNIVERZITETSKE BIBLIOTEKE (Filozofski i Tehnološki fakultet, Univerzitet u Tuzli)

Molimo Vas da označite odgovarajuće odgovore:

1. Studiram na:

Fakultet:

- Filozofski fakultet
- Tehnološki fakultet

2. Godina studija: I   II   III   IV   II ciklus

3. Biblioteku posjećujem:

- svakodnevno
- sedmično
- 2–3 puta mjesečno
- mjesečno
- semestralno
- nikada

4. Literatura koju više koristim:

- knjiga u štampanom obliku
- knjiga u elektronskom obliku
- oboje

5. Biblioteke trebaju prilagoditi svoje servise mladim generacijama.

- u potpunosti se ne slažem
- ne slažem se
- niti se slažem niti ne slažem
- slažem se
- u potpunosti se slažem

6. Библиотека је угодан амбијент за самосталан рад.

- у потпуности се не слажем
- не слажем се
- нити се слажем нити не слажем
- слажем се
- у потпуности се слажем

7. Наставно особље упућује студенте на коришћење библиотечких ресурса.

- у потпуности се не слажем
- не слажем се
- нити се слажем нити не слажем
- слажем се
- у потпуности се слажем

8. Сматрате ли да је потребна потпуна дигитална трансформација библиотека?

- у потпуности се не слажем
- не слажем се
- нити се слажем нити не слажем
- слажем се
- у потпуности се слажем

IZVORI

1. Gavran-Radojević I., Rehić M. (2026.) Anketiranje studenata o korištenju resursa univerzitetske biblioteke [Anketa]. Univerzitet u Tuzli, Tuzla

LITERATURA

1. Dizdar S., Musa M., (2019.) Istraživanje infomacijske i informatičke pismenosti: Javno zagovaranje u svrhu boljeg pozicioniranja biblioteka, arhiva i muzeja u zajednici: zbornik radova. Sarajevo:PRINT Line
2. Katica I. (2020.) Završni magistarski rad: Korisnička percepcija biblioteke i bibliotečkih usluga kao osnova razvoja strategija bibliotečkog menadžmenta: Perspektiva visokoškolskih biblioteka
3. Kujundžić E., (2009.) Putokaz: časopis za razvoj, obrazovanje, nauku i kulturu. Sarajevo: Enes Kujundžić
4. Rašidović, B. E.; Rožajac-Zulčić, M. (2010.) Bolonjska reforma – rad s korisnicima – iskustva i preporuke: 2. savjetovanje: Reforma visokog obrazovanja – primjena bolonjskih principa na Univerzitetu u Sarajevu: zbornik radova. Sarajevo: PRINT Line
5. Sabljaković B., Rastoder N., (2013.) Uloga visokoškolskih biblioteka u društvu znanja: Evropske smjernice za saradnju biblioteka, arhiva i muzeja: zbornik radova. Sarajevo: PRINT Line

Internet izvori

1. IFLA-in Etički kodeks za knjižničare i druge informacijske djelatnike
2. Times Higher Education (THE) (2025.) : Redefining the university library for 2025 and beyond
3. URL: <http://www.ifla.org/files/assets/faife/codesofethics/croatiancodeofethicsfull.pdf>
URL:<https://www.timeshighereducation.com/campus/redefining-university-library-2025-and-beyond>

Ilijana Gavran-Radojević, Librarian

Mirela Rehić, Librarian

University of Tuzla

ilijana.g.radojevic@untz.ba

mirela.rehic@untz.ba

UNIVERSITY LIBRARIES AT THE CROSSROADS OF TRADITION AND DIGITALIZATION

Abstract: This research paper presents an overview of research conducted through a survey among students at the Faculty of Technology and the Faculty of Philosophy at the University of Tuzla. Although these two faculties are not directly connected in terms of their structure and fields of study, the focus on library resources enabled the collection of interesting and relevant data from the respondents. Students answered eight questions related to the field of librarianship, focusing on the position of the university library within the academic community. As higher education undergoes rapid technological, political, and social changes, the university library remains the foundation of every institution, supporting learning, research, and social engagement. The paper presents respondent data regarding reading culture in the digital age and the necessity of adapting university libraries to the digital dominance of the 21st century.

Research was conducted using a quantitative method on a sample of 126 students, and the findings indicate a simultaneous need for the digitalization of library services and the preservation of traditional library resources. The primary goal is to demonstrate how modern technologies can influence the development of librarianship and to what extent today's students are prepared to engage with the traditional written word in the form of printed books.

Keywords: university library, digitalization, reading culture, students, survey, academic community, written word, pillars of knowledge.